

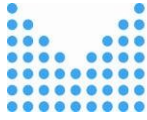
Právní výklad k zákonnému zmocnění odboru veřejné správy, dozoru a kontroly Ministerstva vnitra

Obecně závazná vyhláška obce, kterou se zakazuje spalování vybraných druhů paliv ve stacionárních zdrojích

---

OBSAH

1. Úvod do problematiky	2
2. Vymezení rozsahu věcné působnosti obcí pro stanovení regulace v OZV podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší	3
2.1 Zákaz spalování „vybraných druhů pevných paliv“ v lokálních topeništích	3
2.2 Zákaz spalování ve „spalovacích stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším“ a výluka pro stacionární zdroje od 3. emisní třídy.....	4
3. Stanovení zákazu spalování vybraných paliv v lokálních topeništích na vymezeném území obce v OZV podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší	6
3.1. Vymezení pevných paliv, která je zakázáno spalovat.....	6
3.2. Vymezení podmínek, za kterých je spalování pevných paliv zakázáno	8
3.3. Územní vymezení působnosti zákazu spalování pevných paliv.....	9
3.4. Stanovování výjimek z regulace stanovené OZV	10

1. Úvod do problematiky

Podle druhé věty § 17 odst. 5 zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o ochraně ovzduší**“), může obec obecně závaznou vyhláškou (dále jen „**OZV**“) na vymezeném území obce **zakázat spalování vybraných druhů pevných paliv ve stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším** (dále také jen zjednodušeně „**lokální topeniště**“). Výjimkou jsou spalovací stacionární zdroje uvedené v § 17 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně ovzduší splňující pro tato paliva požadavky stanovené v příloze č. 11 k tomuto zákonu.

Konkrétněji řečeno, uvedeným ustanovením je obecní samospráva založena věcná působnost k vydání OZV, prostřednictvím které může na svém území **zakázat spalování vybraných druhů pevných paliv v lokálních topeništích** (kotlích, kamnech, krbech apod.), a doplnit tak omezení či zákazy spalování některých paliv, které vyplývají z celostátně platných právních předpisů. **OZV však nelze stanovit zákaz spalování pevných paliv v případě lokálních topenišť, která jsou kotlovými zdroji pro teplovodní soustavu ústředního vytápění 3. a vyšší emisní třídy podle ČSN EN 303-5.**

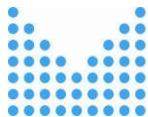
Účelem regulace podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je **ochrana ovzduší v místních podmínkách obce**. Podle § 1 odst. 1 téhož zákona zahrnuje ochrana ovzduší zejména předcházení a snižování znečištění, omezení rizik pro lidské zdraví, snižování environmentální zátěže a vytváření podmínek pro regeneraci postižených složek životního prostředí. Cílem je zachovat co nejnižší úroveň znečištění v souladu se zásadami trvale udržitelného rozvoje.

Podle názoru Ministerstva vnitra však reálně **nelze v OZV stanovovat jiné povinnosti týkající se provozování lokálních topenišť, potažmo spalování paliv v nich, než pro které obcím otevírá prostor § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší**. Byť obce mají možnost stanovovat formou OZV povinnosti i na základě obecných klauzulí § 10 písm. a) a c) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**zákon o obcích**“), takové povinnosti by měly sledovat odlišný předmět a cíl, než zákonná úprava,¹ a současně musí jít o problematiku, která již není vyhrazena státní správě, potažmo výkonu přenesené působnosti orgánů obcí a krajů (§ 35 odst. 1 zákona o obcích).

Současný zákon o ochraně ovzduší **stanoví komplexní a podrobnou úpravu dané materie, která je kogentní povahy** (viz zejména § 16 a 17 tohoto zákona) a je v působnosti orgánů ochrany ovzduší.² Stanovení určitých podrobností, například požadavků na kvalitu paliv, je pak vyhrazeno vyhlášce Ministerstva životního prostředí, kterou je aktuálně vyhláška č. 415/2012 Sb., o přípustné úrovni znečišťování a jejím zjišťování a o provedení některých dalších ustanovení zákona o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**vyhláška č. 415/2012 Sb.**“).

¹ Bod 34 nálezu Ústavního soudu ze dne 11. prosince 2007, sp. zn. Pl. ÚS 45/06 (Jirkov).

² Srov. § 27 a násl. zákona o ochraně ovzduší.

2. Vymezení rozsahu věcné působnosti obcí pro stanovení regulace v OZV podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší

Pro stanovení regulace spalování vybraných druhů pevných paliv v OZV je klíčové objasnění obsahu některých pojmů, neboť ty úzce souvisejí s mezemi věcné působnosti obcí stanovenými pro danou úpravu v § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší.

2.1 Zákaz spalování „vybraných druhů pevných paliv“ v lokálních topeništích

Podle § 2 písm. l) zákona o ochraně ovzduší se „**palivem**“ rozumí „*spalitelný materiál v pevném, kapalném nebo plynném skupenství, určený jeho výrobcem ke spalování za účelem uvolnění energetického obsahu tohoto materiálu*“.

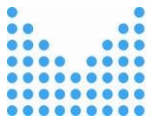
Podstatou regulace přijímané na základě § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší je stanovení vybraných druhů **pevných paliv**, která bude zakázáno spalovat v lokálních topeništích (vyjma dále rozvedených případů) na vymezeném území obce. **Spalování jiných skupenství paliv než pevných tedy v OZV zakazovat ani omezovat nelze.** Je tedy vyloučeno, aby obec v OZV stanovila kupříkladu zákaz spalování zemního plynu či topného oleje.

Současně je třeba zmínit, že zákaz spalování některých paliv v lokálním topeništi je stanoven již zákonem o ochraně ovzduší a vyhláškou č. 415/2012 Sb. **Obecně je tedy v lokálních topeništích zakázáno spalovat:**

- **palivo, které nesplňuje požadavky na kvalitu paliv stanovené v části I přílohy č. 3 k vyhlášce č. 415/2012 Sb.** [§ 17 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně ovzduší],
- **jiná paliva než paliva určená ke spalování výrobcem daného stacionárního zdroje nebo uvedená v povolení provozu** [§ 17 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně ovzduší],³
- **hnědé uhlí energetické, lignit, uhelné kaly a proplástky** (věta první § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší),
- **dřevotřísku, překližku, dřevovláknitou desku nebo jiné lepené dřevo** (§ 4 odst. 7 zákona o ochraně ovzduší ve spojení s § 15 odst. 5 vyhlášky č. 415/2012 Sb.),
- **biomasu, která může obsahovat polycyklické aromatické uhlovodíky v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva nebo nátěrovými hmotami** (§ 4 odst. 7 zákona o ochraně ovzduší ve spojení s § 15 odst. 6 vyhlášky č. 415/2012 Sb.)
- **odpad** (§ 16 odst. 6 zákona o ochraně ovzduší).

³ Výrobce spalovacího stacionárního zdroje specifikuje (v technické dokumentaci výrobku), pro která paliva je daný stacionární zdroj určen, a pro něž jeho výrobce garantuje výstupní emise. Spalování jiných (výrobcem neurčených) paliv, třebaže splňujících požadavky vyhlášky č. 415/2012 Sb., je pro daný spalovací stacionární zdroj zakázáno.

Obec tedy může v OZV pro své území vymezit, jaká pevná paliva, která je jinak v obecné rovině dovoleno spalovat v lokálních topeništích, zakáže. **Obec může v OZV zakázat kupříkladu spalování:**

a) fosilních pevných paliv, kam patří zejména

- černé uhlí,
- hnědé uhlí (jiné než hnědé uhlí energetické – např. kostka, ořech),
- výlisky z uhlí (např. tzv. brikety),
- koks.

b) paliv z biomasy,⁴ kam patří zejména

- dřevo (štípané či kusové – polena, špalíky apod.),
- dřevní štěpka,
- balíková sláma (řezanka),
- výlisky z biomasy, tj. dřevní brikety, nedřevní brikety (např. ze slámy, sena, konopí, řepkové slámy), pelety (dřevní i nedřevní).

2.2 Zákaz spalování ve „spalovacích stacionárních zdrojích o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším“ a výluka pro stacionární zdroje od 3. emisní třídy

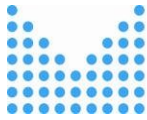
Z hlediska obecných zákonných definic obsažených v § 2 písm. e) a g) zákona o ochraně ovzduší se „**stacionárním zdrojem**“ rozumí „*ucelená technicky nedělitelná jednotka nebo činnost, které znečišťují nebo by mohly znečišťovat*“⁶, přičemž „**spalovacím stacionárním zdrojem**“ se rozumí „*stacionární zdroj, ve kterém se oxidují paliva za účelem využití uvolněného tepla*“.

OZV vydaná podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší může dopadat pouze na spalování paliv ve spalovacích stacionárních zdrojích **o tepelném příkonu 300 kW**

⁴ Podle § 2 písm. a) vyhlášky č. 415/2012 Sb. se „**biomasou ke spalování ve stacionárních zdrojích**“ rozumí produkt, který je tvořen z rostlinného materiálu pocházejícího ze zemědělství nebo lesnictví a který lze použít jako palivo za účelem získání jeho energetického obsahu, a dále následující odpad použitý jako palivo:

1. rostlinný odpad ze zemědělství nebo lesnictví,
2. rostlinný odpad z potravinářského průmyslu, pokud se využije vyrobené teplo,
3. rostlinný odpad z výroby čerstvé vlákniny a z výroby papíru z buničiny, pokud se spoluspaluje v místě výroby a vzniklé teplo se využije,
4. korkový odpad,
5. dřevný odpad s výjimkou dřevného odpadu, který může obsahovat halogenované organické sloučeniny nebo těžké kovy v důsledku ošetření látkami na ochranu dřeva nebo nátěrovými hmotami, zahrnující především takovéto dřevné odpady pocházející ze stavebnictví a z demolic.

⁵ Znečišťováním se přitom podle § 2 písm. b) a c) zákona o ochraně ovzduší rozumí vnášení jedné nebo více znečišťujících látek do ovzduší, přičemž znečišťující látkou je každá látka, která svou přítomností v ovzduší má nebo může mít škodlivé účinky na lidské zdraví nebo životní prostředí anebo obtěžuje zápachem.

a nižším, tedy fakticky jen na „lokální topeniště“. V praxi půjde především o krbová kamna, krbové vložky, pece, kamna (tzv. „petry“) a sporáky na tuhá paliva.⁶

Dopad OZV na možnosti spalování obcí zakázaných druhů paliv v **kotlích, které jsou zdroji pro teplovodní soustavu ústředního vytápění**, by měl být za současného právního stavu již **spíše teoretický**. Podle výluky upravené v § 17 odst. 5 *in fine* zákona o ochraně ovzduší totiž v OZV **nelze stanovit zákaz spalování paliv u spalovacích stacionárních zdrojů uvedených v § 17 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně ovzduší, které pro tato paliva splňují požadavky stanovené v příloze č. 11 k tomuto zákonu.**

Podle **§ 17 písm. g) zákona o ochraně ovzduší** se jedná o spalovací stacionární zdroje o jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně, které slouží jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění a které nejsou navrženy rovněž pro přímé vytápění místa instalace. **Zjednodušeně řečeno – jde o kotlové zdroje pro teplovodní soustavu ústředního vytápění.** Tyto kotlové zdroje přitom musí být podle uvedeného ustanovení provozovány v souladu s minimálními požadavky uvedenými v příloze č. 11 zákona o ochraně ovzduší, tedy **měly by splňovat 3. a vyšší emisní třídu podle ČSN EN 303-5.**⁷

Podle § 41 odst. 16 zákona o ochraně ovzduší byla stanovena povinnost provozovat výše uvedené kotle **nejpozději od 1. září 2024⁸** pokud se jednalo o kotle provozované v rodinném domě, bytovém domě nebo stavbě pro rodinnou rekreaci. Na kotle provozované v jiných objektech se pak daná povinnost vztahuje již od 1. září 2022. **V současné době tedy fakticky platí zákaz provozování „starých kotlů“ s nižší než 3. emisní třídou.**

K provozování „starých kotlů“ nižší emisní třídy by proto nemělo vůbec docházet, neboť to odporuje zákonu a může být postihováno jako přešůpek.⁹ Pokud by k takovému (byť protiprávnímu) provozování starého kotle přesto v určitém případě docházelo a obec by navíc zavedla v OZV zákaz spalování vybraných druhů paliv podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší, pak není vyloučeno, že může **dojít k souběhu přešůpků** ukládaných za porušení jednotlivých povinností.¹⁰

⁶ Spalování v otevřených ohništích upravují ustanovení § 16 odst. 4 a 5 zákona o ochraně ovzduší, podle nichž zde lze spalovat jen suché rostlinné materiály, které nejsou znečištěné nebo kontaminované cizorodými chemickými látkami. Obec pak může formou OZV stanovit podmínky pro spalování suchých rostlinných materiálů v otevřeném ohništi, při kterém nedochází k nakládání s odpady ve smyslu zákona o odpadech. Této problematice se podrobně věnuje metodický materiál Ministerstva vnitra dostupný zde: <https://mv.gov.cz/clanek/metodicky-material-c-20.aspx>

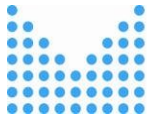
⁷ Tuto třídu je možné zjistit ze štítku kotle nebo návodu k použití, případně ji sdělí pracovník, který provádí pravidelnou kontrolu technického stavu kotle.

⁸ Zákon č. 142/2022 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 16/1993 Sb., o dani silniční, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.

⁹ Porušení povinnosti stanovené v § 17 odst. 1 písm. g) ve spojení s § 41 odst. 16 zákona o ochraně ovzduší je přešůpkem, za který lze fyzickým osobám uložit pokutu až do výše 50 000 Kč [§ 23 odst. 1 písm. n) zákona o ochraně ovzduší], a právnickým nebo fyzickým podnikajícím osobám pokutu až do výše 500 000 Kč [§ 25 odst. 1 písm. s) zákona o ochraně ovzduší].

¹⁰ Souběh přešůpku podle § 23 odst. 1 písm. n) nebo § 25 odst. 1 písm. s) zákona o ochraně ovzduší s přešůpkem proti pořádku proti územní samosprávě, který spočívá v porušení povinnosti stanovené v OZV podle § 4 odst. 2 zákona č. 251/2016 Sb., o některých přešůpcích, ve znění pozdějších předpisů.

Pokud jde o **novější kotlové zdroje pro teplovodní soustavu ústředního vytápění** splňující požadavky 3. a vyšší emisní třídy (tj. provozované v souladu s požadavky přílohy č. 11 zákona o ochraně ovzduší), pro ně podle zákonné výluky **nelze v OZV stanovovat zákaz spalování vybraných pevných paliv, jež jsou pro ně určena**. Kromě toho, že v těchto kotlích lze spalovat pouze paliva odpovídající kvality, určená výrobcem kotle,¹¹ musí u nich provozovatel provádět nejméně jednou za tři roky kontrolu technického stavu a provozu prostřednictvím odborně způsobilé osoby [§ 17 písm. h) zákona o ochraně ovzduší].¹² V případě spalování odpovídajících pevných paliv v těchto novějších kotlích by proto mělo být do určité míry zajištěno, že touto činností nebude neúměrně znečišťováno ovzduší v obci.

Pro úplnost je třeba zmínit, že **pod výlukou z regulace v OZV nespádají případy** spalování pevných paliv ve spalovacích stacionárních zdrojích sloužících jako zdroj tepla pro teplovodní soustavu ústředního vytápění, **kteřé jsou současně navrženy pro přímé vytápění v místě instalace**. Typicky může jít o kamna s teplovodním výměníkem. Tyto případy tedy prostřednictvím OZV regulovat lze.

3. Stanovení zákazu spalování vybraných paliv v lokálních topeništích na vymezeném území obce v OZV podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší

Ve shora vymezených mezích § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší může obec stanovit, **kteřá vybraná pevná paliva zakáže spalovat v lokálních topeništích a pro jaké vymezené území obce bude tento zákaz platit**. Zákaz spalování vybraných pevných paliv přitom nemusí být formulován jako absolutní (úplný). Stanovení „zákazu“ v sobě (s přihlédnutím k argumentu *a maiori ad minus*) zahrnuje i možnost stanovení určitých omezení v podobě **podmínek, za kterých je jejich spalování zakázáno**.

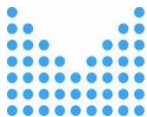
3.1. Vymezení pevných paliv, která je zakázáno spalovat

Pokud jde o „vymezení pevných paliv“, jejichž spalování mohou obce v OZV zakázat nad rámec zákazů stanovených zákonem o ochraně ovzduší a vyhláškou č. 415/2012 Sb., **nejsou obce v tomto směru přímo omezeny**. Při stanovení zákazu však obce musí respektovat **princip proporcionality a rozumnosti**. V daném případě dochází ke střetu dvou ústavně konkurujících si základních práv – práva vlastnického s právem na příznivé životní prostředí (čl. 11 a čl. 35 Listiny základních práv a svobod).

Podle dikce § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší může obec **zakázat spalování „vybraných“ druhů pevných paliv**, z čehož vyplývá, že by se měla v OZV omezovat především na **konkrétní – z místního pohledu problematická – pevná paliva**, jejichž spalování na území obce může zhoršovat kvalitu ovzduší, např. z důvodu specifických morfologických podmínek, které ovlivňují rozptyl znečišťujících látek v ovzduší, hustoty

¹¹ § 17 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně ovzduší

¹² V podrobnostech lze odkázat na Sdělení Ministerstva životního prostředí, odboru ochrany ovzduší, k provozování a kontrole spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším, ze dne 7. listopadu 2025, který je dostupný na: https://mzp.gov.cz/system/files/2025-11/OOO-Sdeleni_kontrola_kotlu-20251107.pdf

a charakteru zástavby apod. Za nejproblematictější lze v obecné rovině považovat **spalování fosilních pevných paliv** (černé uhlí, hnědé uhlí jiné než energetické, výlisky z uhlí, koks apod.).

Z hlediska proporcionality regulace by obec měla brát v úvahu vlastní potenciál toho kterého pevného paliva zhoršovat kvalitu ovzduší v obci, míru rozšíření jeho spalování v obci a dostupnosti jiných, méně problematických způsobů vytápění. Opomíjet by obec neměla ani specifické lokální podmínky ovlivňující míru znečištění ovzduší v obci (polohu obce, zvýšenou dopravní zátěž apod.) a sociální dopady stanoveného opatření.

Zákon sice *a priori* nevyklučuje, aby obec za „vybraná pevná paliva“ **označila všechna pevná paliva**, nicméně pro takový postup (obzvláště pokud by šlo o zákaz celooobecní a bezpodmínečný) **musí mít obec mimořádně silné důvody**. V takovém případě by totiž OZV představovala intenzivní zásah do vlastnického práva osob z hlediska způsobu užívání nemovitostí. V některých případech by takový zákaz mohl vést až k úplnému znemožnění užívat určité nemovitosti v chladnějších ročních obdobích. Příkladem mohou být rekreační chaty vytápěné menšími kamny na pevná paliva, u kterých neexistuje jiná dostupná alternativa vytápění. Pokud by obec k takovému zakazu přistoupila, měl by být přinejmenším odpovídajícím způsobem rozložen v čase, aby bylo možné se mu včas přizpůsobit.

Co se týče vlastního označení „vybraných paliv“, mělo by jít o **označení dostatečně přesné a určité**. Obec by se měla držet terminologie běžně používané v právních předpisech na ochranu ovzduší, eventuálně v příslušných technických specifikacích paliv (viz kapitola 2.1). Používání nevhodné terminologie může vést v krajním případě až k rozporu OZV s principem rozumnosti. Příkladem může být situace, kdy by obec stanovila v OZV zákaz spalování „briket“. Briketa přitom není pouze uhelným pevným palivem, jak může mít část veřejnosti zažito, nýbrž může jít o jakýkoliv uměle vyrobený pevný kus paliva lisovaný do pravidelného tvaru. Brikety mohou být uhelné či vyrobené z dřevní nebo i jiné spalitelné biomasy. Stanovení zakazu spalování „briket“ tedy za situace, kdy obec jinak v OZV nezakazuje spalování dřeva či jiných paliv z biomasy, se proto jeví jako zjevně nerozumné.

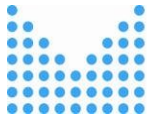
Z hlediska vymezení pevných paliv, která má být podle OZV zakázáno spalovat, je třeba poukázat na skutečnost, že přijetím nového zákona o ochraně ovzduší **byly překonány některé dřívější závěry Ústavního soudu vyslovené v nálezu ze dne 5. srpna 2008, sp. zn. Pl. ÚS 6/08 (Budyně nad Ohří)**, jež byly vysloveny na půdorysu dřívějšího zákona o ochraně ovzduší.¹³ Ústavní soud v tomto nálezu mimo jiné připustil možnost obcí v OZV zakázat

- spalování „*tuhých a plynných materiálů, které nejsou určeny jako médium pro výrobu tepla*“,
- spalování topných médií „ *která nemají atest o ekologickém spalování*“ či
- „*spalování médií v kotlích, pro které nebyly tyto kotle konstruovány*“.

---

¹³ Zákon č. 86/2012 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění platném do 31. srpna 2012.

Obdobná úprava v rámci OZV za současného právního stavu již není přípustná, neboť, jak bylo podrobně vyloženo v kapitole 2, přesně tuto materii již stávající zákon o ochraně ovzduší upravuje.¹⁴

Shodně v OZV nelze upravovat ani zákaz spalování odpadu jako pevného paliva, neboť tato problematika je komplexně a kogentně řešena zákonem, přesněji zákonem o ochraně ovzduší (§ 16 odst. 6) a zákonem č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů [zejména jeho § 13 odst. 1 písm. e)]. K této problematice navíc existuje bohatá judikatura Ústavního soudu, který zákazy spalování odpadu stanovené v OZV opakovaně v minulosti rušil.¹⁵

3.2. Vymezení podmínek, za kterých je spalování pevných paliv zakázáno

Kromě stanovení úplného zákazu spalování vymezených pevných paliv v lokálních topeništích na vymezeném území obce lze v OZV též formulovat určité **přiměřené a racionální podmínky, za kterých bude takové spalování zakázáno**. Typicky se může jednat o zákaz, jenž bude platit pouze pro některá **období v roce**, kdy z důvodu lokálních geomorfologických a klimatických podmínek a probíhající topné sezóny bývá v obci pravidelně zhoršen stav ovzduší. Zákaz spalování může být podmíněn též **aktuálním zhoršeným stavem ovzduší** (zhoršenými rozptylovými podmínkami, souvisejícími například s inverzí).

Při vymezování podmínek spalování souvisejících s aktuálním stavem ovzduší je **nutné dbát na jejich právní určitost**. Ústavní soud kupříkladu v kontextu derogace (zrušení) napadeného ustanovení v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 6/08 (Budyně nad Ohří) uvedl, že pojem „*příhodné povětrnostní podmínky*“ **není právně určitým pojmem**, znesnadňuje aplikaci OZV ze strany fyzických a právnických osob a může vést ke zneužití obci svěřené působnosti.

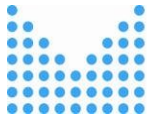
Podle názoru Ministerstva vnitra však v OZV vydané na základě § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší **nelze upravovat problematiku spojenou s řešením smogové situace**. Tato regulace je totiž vyhrazena podle § 10 odst. 3 a 4 písm. c) zákona o ochraně ovzduší **regulačnímu řádu, vydávanému formou nařízení obce**, a to včetně možnosti stanovení omezení nebo zákazu provozu spalovacích stacionárních zdrojů o celkovém jmenovitém tepelném příkonu do 300 kW včetně, které lze při vytápění objektu nahradit jiným existujícím zdrojem tepla s menším negativním vlivem na úroveň znečištění.

Do samostatné působnosti obce, v rámci které je OZV vydávána, nepatří záležitosti, které na základě zákona řeší orgány obce v rámci výkonu přenesené působnosti (§ 35 odst. 1 zákona o obcích). Z možnosti regulace formou OZV je tedy zásadně vyloučena taková úprava, která má být prováděna radou obce formou nařízení v rámci výkonu přenesené působnosti

¹⁴ Srov. konkrétně § 16 odst. 1 a § 17 odst. 1 písm. a) a c) zákona o ochraně ovzduší.

¹⁵ Zejména nálezy Ústavního soudu ze dne 19. října 1999, sp. zn. Pl. ÚS 14/99 (Svinaře), ze dne 6. března 2007, sp. zn. Pl. ÚS 4/05 (Ústí nad Labem), body 26 a 32 nálezu ze dne 14. listopadu 2006, sp. zn. Pl. ÚS 39/06 (Mariánské Lázně I.), a bod 43 nálezu ze dne 21. října 2010, sp. zn. Pl. ÚS 46/06 (Mariánské Lázně II.).

[§ 11 odst. 1 a § 102 odst. 2 písm. d) zákona o obcích]. Tento závěr vyplývá mimo jiné i z nálezu Ústavního soudu ze dne 31. ledna 2012, sp. zn. Pl. ÚS 19/11 (Liberec).

Z hlediska stanovení podmínek v OZV **nelze paušálně vyloučit možnost, aby obce vymezily zákaz spalování vybraných druhů pevných paliv pouze pro určité okruhy spalovacích stacionárních zdrojů o jmenovitém tepelném příkonu 300 kW a nižším.** Rozsah působnosti OZV může být odůvodněně diferencován ve vztahu k jednotlivým kategoriím stacionárních zdrojů, zejména s ohledem na jejich technické a emisní parametry (např. emisní třídu či plnění emisních limitů stanovených přímo použitelnými předpisy Evropské unie).

I nadále však platí, že je nezbytné primárně vycházet z toho, že ve spalovacích stacionárních zdrojích lze spalovat pouze taková pevná paliva, která jsou určena výrobcem konkrétního zdroje [§ 17 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně ovzduší]. Při vymezování působnosti OZV musí obec postupovat racionálně, nediskriminačně a na základě objektivních kritérií. **Vzhledem k rozmanitosti konstrukčních typů tzv. „lokálních topenišť“ proto není vhodné stanovovat zákazy nahodile či bez vazby na měřitelné technické nebo emisní vlastnosti zdrojů;** odlišné zacházení s jednotlivými typy zdrojů musí být věcně odůvodněné (např. rozdílnou úrovní emisních parametrů dle nařízení (EU) 2015/1185).

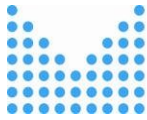
3.3. Územní vymezení působnosti zákazu spalování pevných paliv

Podle § 17 odst. 5 zákona o ochraně ovzduší lze v OZV stanovit zákaz spalování pevných paliv v lokálních topeništích na „**vymezeném území obce**“. Obec může spalování zakázat buď jen **na některých místech v obci**, nebo **na celém území obce**. Zvolený rozsah regulace si musí být obec schopná obhájit z hlediska jeho přiměřenosti (proporcionality). K regulaci stanovené v OZV, která představuje určitý zásah do základního práva na vlastnictví (čl. 11 listiny základních práv a svobod), by obec měla přistupovat **v nejméně omezujícím rozsahu** vzhledem k sledovanému legitimnímu cíli (ochraně ovzduší, potažmo širěji práva na příznivé životní prostředí ve smyslu čl. 35 Listiny základních práv a svobod).

Uvedené konkrétněji znamená, že pokud to místní specifika dovolují, měla by obec **preferovat regulaci stanovenou pro konkrétní místa (lokality) v obci**, kde by spalování vybraných druhů pevných paliv v lokálních topeništích mohlo zhoršovat kvalitu ovzduší. V principu lze vycházet z toho, že spalování pevných paliv v lokálních topeništích bude mít větší negativní vliv na kvalitu ovzduší v rámci husté zástavby (např. ve městech a hustě zastavěných obcích), v nižších polohách či v závětrných částech obcí než například v sídlech s řidší zástavbou, na návětrných stranách obcí a v částech obce nacházejících se ve vyšších polohách.

Územní rozsah regulace v OZV současně **musí být nediskriminační** (v souladu s principem rovného zacházení). Odlišné zacházení ve stejných nebo srovnatelných případech musí být založeno na objektivních a racionálních důvodech.

Vymezení územní působnosti regulace musí být konečně v OZV provedeno **dostatečně určitě**. Specifikaci míst lze v OZV provést kupříkladu označením pozemků parcelními čísly podle katastru nemovitostí či slovním popisem jednotlivých míst, ze kterého

jasně vyplývá, o jaké ohraničené prostory se jedná. Nejvhodnější se však pro tento typ OZV jeví vymezení regulovaných míst v samostatné příloze OZV, a to provedením jednoznačného a určitého **grafického zákresu do mapového podkladu**.

3.4. Stanovování výjimek z regulace stanovené OZV

V rámci OZV stanovující zákaz spalování vymezených pevných paliv v „lokálních topeništích“ mají obce možnost stanovit určité případy (výjimky), při kterých se obecná regulace v OZV neuplatní. Pokud se obec rozhodne výjimky stanovit, musí tak učinit přímo v OZV a musí je formulovat jako přímo použitelná obecná pravidla chování.

Pro praxi obcí může být významné stanovení výjimek ze zákazu spalování pro určité situace, kdy zájem osob na jinak zakázaném spalování pevných paliv může převažovat zájem obce na ochraně ovzduší. Příkladem může být havárie či jiná mimořádná událost,¹⁶ v důsledku které nelze zabezpečit vytápění objektu jiným existujícím zdrojem tepla s menším negativním vlivem na úroveň znečištění ovzduší (např. nefunkčnost rozvodné sítě elektřiny, havárie plynárenského zařízení).

Podle závěrů vyslovených v nálezu Ústavního soudu ze dne 27. července 2021, sp. zn. Pl. ÚS 7/21 (Heřmanův Městec), však obce nemohou udělovat výjimky ze své regulace ani *ad hoc* pro individuální případy. V tomto kontextu tedy obce **nemohou v OZV stanovit svým orgánům ani pravomoc výjimky z regulace poskytovat**, neboť by šlo o překročení jejich normotvorné pravomoci ve smyslu čl. 104 odst. 3 Ústavy a porušení čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

Je tedy vyloučeno, aby orgány obce povolovaly výjimky z OZV na žádost třetí osoby, eventuálně z vlastní iniciativy, například usneseními zastupitelstva či rady obce, rozhodnutími vydanými ve správním řízení o povolení výjimky, či formou opatření obecné povahy. Takové akty by podle Ústavního soudu byly pro absolutní nedostatek pravomoci orgánu obce nicotné.

-
- Tento materiál popisuje právní stav ke dni zpracování (aktualizace);
  - právní názor uvedený v tomto materiálu není právně závazný, neboť k závazným výkladům je oprávněn pouze soud.
-

Aktualizováno k datu: 1. února 2026

Zpracoval odbor veřejné správy, dozoru a kontroly

---

¹⁶ Mimořádnou událostí se podle § 2 písm. b) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, rozumí: „škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“.